

Klaragymnasium AB
stockholmnorra@klaragymnasium.se

2019-02-22
Dnr 400-2017:10213

Beslut

efter kvalitetsgranskning av betygssättning på
högskoleförberedande program vid Klara
Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra i
Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av betygssättning på högskoleförberedande program. Syftet är att granska kvaliteten i betygssättningsprocessen med fokus på lärarnas arbete. Kvaliteten bedöms utifrån i vilken utsträckning lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper, baserat på ett brett och varierat underlag.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning fångar läraren ett brett och varierat underlag som grund för betygssättning av elevens kunskaper?
2. I vilken utsträckning gör läraren en allsidig utvärdering av elevens kunskaper vid betygssättning?

För att besvara frågeställningarna granskas betygssättningen i svenska på högskoleförberedande program, med särskild inriktning på Svenska 3. Granskningen fokuserar på betygssättningen 2018 och berör 29 skolenheter med såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra, i Stockholms kommun med Klaragymnasium AB som huvudman ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra Sthlm den 12 december 2018. Besöket genomfördes av Olivia Öberg och Roger Thuring. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört intervjuer med elever, med tre svensklärare och med rektorn.

Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra är en enskild verksamhet med 245 elever. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar tre lärare i svenska, varav samtliga är legitimerade och behöriga. Under läsåret 2017-2018 hade tre lärare ansvar för betygssättningen i Svenska 3.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna samlar bedömningsunderlag som ger en bred och varierad bild av alla elevers kunskaper i förhållande till syfte, centralt innehåll, kunskapskrav och den undervisning som bedrivits.

Lärarnas planering täcker centralt innehåll i Svenska 3 både avseende undervisning och bedömningstillfällen, men utgår i mindre utsträckning från hela ämnesplanens innehåll

Granskningen visar att svensklärarna vid Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra planerar kursen Svenska 3 utifrån centralt innehåll och kunskapskrav. Planeringen utgår också från hur det nationella provet är utformat. Av insänd dokumentation och lärarintervjuer framkommer att undervisning och bedömningstillfällen omfattar skriftlig framställning genom bland annat litterär analys, retorikanalys, salsskrivningar och pm. En lärare beskriver att hen börjar kursen med ett moment med vetenskapligt skrivande för

att ta reda på vad gruppen kan i relation till de många delar som kursen omfattar. Utifrån det kan läraren sedan prioritera vissa delar i sin undervisning. Inom muntlig framställning framför eleverna argumenterande tal eller hyllningstal. Det framkommer av lärarintervjuerna att eleverna under kursen bland annat läser romaner. Romanerna analyserar eleverna på olika sätt under läsåret och det framkommer att eleverna i samband med detta får pröva olika metoder. Det kan exempelvis handla om att skriva läsloggar när de läser eller avsluta läsningen med en mer omfattande skriftlig romananalys. Av insänd dokumentation framkommer att området språkhistoria examineras på olika sätt beroende på lärare. I ett fall genom salsskrivning, i ett annat genom en hemuppgift i form av en pm. Elever har haft möjlighet att visa sina kunskaper inom detta område vid ytterligare ett tillfälle ifall det behövts mer underlag för att kunna sätta betyg. Vidare beskriver lärarna att undervisning och bedömningstillfällen kopplas till ämnets syfte genom att undervisningen har ett fokus på att utveckla elevernas skriftliga och muntliga förmåga. Av insänd dokumentation eller intervjuer framgår inga ytterligare exempel på hur ämnesplanens syfte eller övergripande mål avspeglas i undervisning eller bedömningstillfällen.

Lärarna planerar för bedömningstillfällen som ger ett brett och varierat underlag för bedömning av alla elevers kunskaper, men elevfrånvaro leder till att bedömningsunderlaget ibland blir begränsat

Av skolans dokumentation, lärarintervjuer och elevintervjuer framgår att lärarna samlar in ett brett underlag. Eleverna har möjlighet att visa sina kunskaper vid flera tillfällen under kursens gång. Det framgår av såväl skolans dokumentation som lärarintervjuerna att lärarna även samlar in ett varierat underlag för bedömning. Den inskickade dokumentationen visar att kursen innehåller olika former av muntlig framställning, vilket inkluderar förberedda samtal och argumenterande tal. Under läsåret har muntliga och skriftliga bedömningsuppgifter varvats. Skriftliga uppgifter har till exempel genomförts i form av debattartiklar, pm, essä, olika typer av analyser och flera provskrivningar. Provskrivningarna sker i en låst digital miljö, vilket begränsar risken för fusk. Av lärarintervjuerna framgår att lärarna också utformar en avslutande mer individanpassad uppgift för elever som behöver ytterligare möjlighet att visa sina kunskaper.

Majoriteten av eleverna skriver inte det nationella provet i Svenska 3 och skolan har även i övrigt problem med omfattande frånvaro, vilket framkommer av intervju med såväl lärare som rektor. I lärarintervjuerna framkommer att det händer att lärarna i praktiken har ett begränsat bedömningsunderlag för att sätta betyg på vissa elever.

Lärarna samlar in och utvärderar underlag för betygssättning

Lärarna beskriver att de samlar dokumentation under kursens gång, bland annat i syfte att ha ett underlag inför betygssättning. Lärarna använder olika hjälpmedel för att sammanställa betygsunderlag. Bland annat sparas underlag i en digital provmiljö, i en molntjänst utvecklad för skola och på en lärplattform. Lärare beskriver att bedömningar av elevernas prestationer sammanställs i en kursmatris, men att det även finns matriser på uppgiftsnivå. Matriser på uppgiftsnivå kan vara mer preciserade, exempelvis kan det stå att eleverna ska använda två källor. Det är här inte frågan om egna kunskapskrav, utan konkretiseringar. Av lärarintervjuerna framgår att de olika lärarna arbetar på olika sätt med examination av elevernas kunskaper vilket även resulterar i olika sätt att samla bedömningsmaterial. En annan lärare uppger att hen inte använt ett av de digitala systemen för dokumentation, eftersom hen inte haft kunskap om hur det fungerar.

I utvärdering av underlagen har lärare sett att det behöver ske en förändring av hur underlag för betygssättning samlas in. Det beror på att lärare behöver försäkra sig om att

få mer bedömningsunderlag. Framöver kommer en lärare att låta eleverna arbeta mer i en digital provmiljö. Skälet är att locka eleverna till skolan, att närma sig det sätt man arbetar på universitet och högskola samt att det bidrar till att eleverna arbetar mer fokuserat, uppger läraren. En lärare beskriver att hen ändrat strukturen på sin undervisning så att eleverna i högre utsträckning examineras vid salsskrivningar och att hen dessutom börjat låta eleverna opponera när de arbetar med vetenskapligt skrivande. Opponeringar och salsskrivningar används som bedömningsunderlag vid betygssättning.

Skolans lärare har diskuterat hur uppgifter ska läggas upp för att ge bästa möjliga bedömningsunderlag. Resultatet av den diskussionen är att eleverna i huvudsak ska skriva sina skoluppgifter på skolan och inte utanför skolan, exempelvis hemma. Lärarna uppger att då blir arbetet gjort och eleverna känner mindre stress.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Lärarna har former för att få god överblick över samtliga underlag inför betygssättning

Av inskickad dokumentation och lärarintervjuer framkommer att lärarna får överblick över dokumentationen genom en övergripande kursmatris, uppgiftsmatriser och anteckningar. Dokumentationen sker i olika digitala miljöer. I matriserna kan lärarna markera delar av kunskapskraven som eleven uppfyllt eller jobbat med för att uppnå med olika färger. Eleverna uppger att färgerna gul, grön och röd används. Elever uttrycker att användningen av färgen gul kan vara svårtolkad och att sammanvägningen av informationen i matriserna till ett betyg kan variera mellan lärare.

I inskickad dokumentation finns exempel på uppgiftsmatriser som bygger på att kunskapskraven delats upp i delar. I varje cell i matrisen med en sådan del kan det även finnas en instruktion vad eleven ska göra för att nå delen av kunskapskravet. Exempelvis kan det stå "Du använder textutdrag för att stärka din analys". Det förekommer att lärare gör anteckningar över elevers prestationer vid andra tillfällen än rena bedömningstillfällen. Exempelvis i anknytning till lektioner.

Lärarna eftersträvar att göra en helhetsbedömning av elevernas kunskaper vid betygssättning, men underlaget är ibland begränsat

I samband med betygssättning berättar lärarna att de utgår från kursmatrisen men kompletterar med annan information om elevens kunskaper som de har tillgång till. Lärare beskriver att betyg sätts utifrån en sammanställning av allt eleverna visat under kursen. Enligt lärarna utgår betygssättningen från en professionell bedömning av vad eleverna har för kunskaper vid tillfället för betygssättning. Det händer att lärare går tillbaka till elevuppgifter för att skaffa sig mer information om en elev. Detta sker i regel om en elev är svår att betygsätta och läraren tvekar mellan två betygssteg. Av lärarintervju framkommer att lärares bedömning av elevernas insatser under lektioner också vägs in vid betygssättning. En lärare beskriver att hen inte gör några anteckningar över detta, utan läraren "har det i huvudet".

I arbetet med att göra en helhetsbedömning beskriver lärarna att de viktar kunskapskraven. Skrivande är ett område som prioriteras eftersom det är så tydligt framskrivet i ämnets syfte. En lärare exemplifierar med en elev som analyserat noveller muntligt i klassrummet, men inte gjort den skriftliga examinationen. Lärare ger även exempel på hur de använder sig av kunskaper elever visat när de arbetat med gymnasiearbetet eller i andra ämnen, som retorik, när de sätter betyg. Uppgifter som eleverna gör för att öva kan också fungera som underlag för betygssättning. I

lärarintervjuerna framkommer att det händer att lärarna har ett ganska litet bedömningsunderlag för att sätta betyg på vissa elever. Lärarna strävar efter att eleverna ska visa kunskaper inom kunskapskravens olika delar vid fler än ett tillfälle och uttrycker att det är särskilt viktigt när det gäller de delar som uttrycks i pluralform. En lärare uppger att det kan räcka att en elev visat kunskaper motsvarande E-nivån en gång när det gäller vissa delar av kunskapskraven, även fast den delen testats vid flera tillfällen under kursen. Granskningen visar att det förekommer att lärarna sätter betyg på eleverna utifrån ett begränsat underlag. Att underlaget är begränsat beror vanligen på omfattande frånvaro. Exempelvis skrev inte 58 % av eleverna det nationella provet och lärare och rektor uppger i intervjuerna att skolan även i övrigt har problem med att elever inte deltar i undervisningen.

I rektorsintervjun betonas det holistiska synsättet. Rektorn förklarar att bedömning inför betygssättning sker utifrån allt material läraren samlat. Enligt rektor är helheten det viktiga, inte bedömningar av enskilda uppgifter. Lärarna ska titta på hur kunskapsutvecklingen sett ut över tid.

Lärarna värderar bedömningsunderlagets tillförlitlighet och giltighet, men ser inte nationella provet som ett fullt tillförlitligt underlag

Av intervjuer framkommer vidare att lärarna har upplevt hinder avseende möjligheten att använda nationella provet som underlag för betygssättning. Ett sådant är att underlaget inte finns för alla elever med anledning av att det är hög frånvaro vid provet. Enligt skolans uppgifter deltog inte 58 procent av eleverna vid nationella provet i Svenska 3 2018. Det kan, uppger lärarna, leda till ett ojämnt underlag vid betygssättning. Lärarna säger att det främst var elever med lägre betyg som inte skrev nationella provet. Lärare berättar att de har svårt att motivera eleverna att skriva provet om de visat sina kunskaper innan.

En lärare uppger att det finns elever som har satt i system att inte dyka upp vid provet. Lärare och elever uppger att elever struntar i att skriva nationella provet för att inte riskera att sänka sitt betyg. Eleverna har uppfattningen att det är en risk att skriva nationella provet i svenska eftersom det kan sänka betyget, de kan ha en dålig dag och underprestera samt att de inte vet innan vad som kommer på provet. Rektorn uppger att de elever som inte skrev provet blev examinerade på annat sätt, exempelvis genom gamla nationella prov. Rektorn beskriver att det var elever som tidigare presterat högt i kursen som inte skrev provet och att lärarna har tillräckliga underlag för betyg även om resultat från nationella provet saknas. I en lärarintervju resonerar en lärare kring skillnader mellan resultatet på det nationella provet och elevens betyg. Läraren frågar sig om resultatet på provet ska ses som ett facit på vad eleverna lärt sig, eller som riktlinjer. Läraren uppger att hen i praktiken dock valt att lägga mer fokus på vad eleven visat under hela året.

Innevarande läsår, 2018/2019, ska eleverna förberedas ännu mer inför det nationella provet genom att skriva salsskrivningar och eventuellt gamla nationella prov. Ett kursprov ska införas som elever kan skriva ifall de inte genomför nationella provet.

Av Skolverkets statistik framgår att av de 30 elever som deltog i nationella provet 2018 erhöll 64 procent av eleverna ett högre kursbetyg än resultat på nationella provet. En lärare uppger att hen funderat över varför prestationen är sämre på de nationella provet än de eleverna visat tidigare i kursen och föreslår att det kanske beror på elevernas ovana vid salsskrivningar. En annan lärare uppger att avvikelsen kan förklaras av att elevernas frånvaro varit hög både vad gäller ordinarie undervisning och under det nationella provet i Svenska 3. Läraren menar att det kan ha lett till ett ojämnt underlag vid betygssättning.

Enligt lärarna var det särskilt elever med lägre betyg som inte skrev nationella provet. Lärare berättar att de inte vet hur de ska motivera eleverna att skriva det nationella provet i Svenska 3 om de visat sina kunskaper innan. Det kan finnas underlag sedan tidigare och lärarna vet inte hur mycket resultatet på nationella provet ska få påverka betygssättningen.

Lärarna behöver säkerställa att alla elever bedöms på samma grunder

Av intervjuer med lärarna och rektor framkommer att skolan avidentifierar nationella prov före rättning och fördelar proven mellan lärarna slumpvis. På den muntliga delen är det två lärare som sambedömer. Trots att det skriftliga provet är anonymiserat menar en lärare att hen på språket kan avgöra vilken elev som skrivit vilket prov. På Skolinspektionens frågor om eventuella könsrelaterade skillnader säger lärare att de inte haft sådana diskussioner på skolan. En lärare beskriver att hen försöker anpassa val av litteratur efter elevernas intressen och då försöker tänka att det ska finnas litteratur som är intressant oavsett könstillhörighet. Ingen analys av skillnad i betyg mellan pojkar och flickor genomfördes av huvudmannen 2018, men rektor ska införa en sådan rutin detta läsår.

Eleverna beskriver att de upplever att betygssättningen i svenska är rättvis, eleverna uttrycker att lärarna bedömer uppgifter och prestation, inte person. Trots detta säger eleverna att en elev som är engagerad och aktiv kan få den fördelen att lärare kan bedöma eleven en extra gång. En elev uttrycker att hen har vänner på andra skolor och att de pluggar mycket mer för samma betyg.

En lärare uppger att lärarna inte har någon känsla av att det finns påtryckningar kring betygssättning. Elever kan vara missnöjda med betyg, men det är inget som påverkar betygssättningen säger lärarna.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samarbetar inom svenskämnet för att utveckla en samsyn kring bedömning och betygssättning.

Lärarna diskuterar kursens upplägg, men diskussionerna förs inte på ett sådant sätt att nyanställda lärare omfattas av dem

Av lärar- och rektorsintervju framkommer att svensklärarna diskuterar hur kursen ska läggas upp och att de strävar efter att göra liknande upplägg. Lärarna delar med sig av uppgifter till varandra. Lärarna har även diskuterat hur de kan lägga upp uppgifter för att få så bra underlag som möjligt. Det händer också att de använder liknande examinationsuppgifter för att nå ökad likvärdighet. Dock kan lärare ha olika upplägg för examinerande uppgifter. En lärare använder sig till övervägande del av salsskrivningar och en annan lärare utgår mer från uppgifter som skrivs i en längre process där inte allt skrivande sker inom ramen för lärlädd undervisning. Lärarna beskriver att de diskuterar frågor som är relaterade till bedömning. Det rör sig främst om bedömning av de nationella proven. Rektorn uppger att lärarna diskuterar betygssättning tillsammans och att detta sker antingen innan eller efter att de har satt betygen. Av lärarintervju framgår att lärarna inte samverkar vid betygssättning.

Lärarintervjuerna visar att nya lärare inte får stöd med att lägga upp kursen i Svenska 3. Det förekommer exempel på att en ny lärare talar med de andra svensklärarna och läser igenom det material som finns som rör undervisningen för att sedan planera resterande del av kursen. Ingen övergripande planering finns, utan kursen tar sin form samtidigt som den genomförs. Det framkommer att läraren inte känner till hur ett av skolans digitala system för att sammanställa underlag för betygssättning ska användas och att läraren

saknar mentor. Rektor uppger i intervju att det finns skillnader mellan olika lärares lektionsupplägg och att det delvis kan förklaras av att en lärare är ny som undervisande lärare på gymnasiet. Läraren har stöd i sitt arbetslag, men ingen mentor. Det är något som skolan behöver utveckla, menar rektor.

Lärarna sambedömer de nationella proven, och mer än hälften av eleverna skriver inte det

Lärarna arbetar systematisk med sambedömning av de nationella proven. Dock visar granskningen att en stor andel, 58 %, av eleverna inte skriver nationella provet i Svenska 3. Detta förklaras av lärarna dels genom att det fanns många elever som hade olika typer av privata problem, dels att det var svårt att motivera eleverna att skriva provet. Lärare uppger att det är problematiskt när elever frågar om de måste skriva det nationella provet eller om de kan låta bli, och att lärarna då behöver säga att eleverna måste skriva det. Lärare uttrycker också att lärarna inte vet hur de ska motivera eleverna att komma på det nationella provet när de har visat sina kunskaper sedan innan, att det är svårt att ge nationella provet tyngd. En lärare säger att hen inte vet hur hen ska få eleverna att komma till provtillfället och läraren uttrycker att detta är något de skulle behöva diskutera på skolan. En annan lärare uttrycker att hen önskar att det vore bra om det var tydligare vad som menas med att nationella provet ska särskilt beaktas.

Avvikelse mellan resultat på nationella prov och kursbetyg analyseras på lärarnivå

Av lärarintervju framkommer att lärarna sammanställt resultaten på det nationella provet och betygen och diskuterat varför det finns en skillnad. En lärare uppger att det är en liten skola, vilket gör att lärarna har bakgrundsinformation som kan förklara skillnaden. Rektor beskriver att en analys av skillnad i betyg mellan pojkar och flickor genomfördes av huvudmannen 2017, men att ingen analys genomfördes 2018. Rektor säger att hon själv ska införa en sådan analys som rutin. Av intervju med rektor framkommer att rektor har god kännedom om resultat på nationella provet i Svenska 3 och elevernas betyg.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarna i tillräcklig utsträckning samlar underlag som möjliggör en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven.**

För att kunna göra en allsidig bedömning av elevers kunskaper krävs ett brett underlag som utmärks av att vara tillförlitligt och giltigt. Granskningen visar att svensklärarna på Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra ibland har ett litet underlag vid betygssättning. Majoriteten av eleverna skriver exempelvis inte nationella proven, varför detta underlag saknas vid betygssättning. Elevers omfattande frånvaro är orsaken till att underlaget blir begränsat. I intervju med lärare framgår även att lärare nöjer sig med ett underlag på E-nivå för en del av kunskapskravet för att eleven ska anses ha visat tillräckliga kunskaper för betyg. Det visar att det finns en risk att betyg kan sättas på ett smalt underlag. Skolan behöver därför försäkra sig om att lärarna samlar in ett brett och varierat bedömningsunderlag. Det innebär att läraren då och då behöver kontrollera sitt bedömningsunderlag mot kunskapskraven för att säkerställa att det kommer att finnas

tillräckligt underlag för en allsidig utvärdering av elevens kunskaper vid tiden för betygssättningen.¹

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarna har gemensamma samtal där de tolkar ämnesplan och planerar bedömningstillfällen, i syfte att få ett brett och varierat bedömningsunderlag där nationella provet utgör en väsentlig del.**

Granskningen visar att svensklärarna på Klara Teoretiska Gymnasium Stockholm Norra har samsyn kring bedömning och betygssättning men kan utveckla sitt samarbete avseende tolkning av styrdokument och planering av undervisning och bedömnings-tillfällen. Det framgår av granskningen att lärarna har spontana bedömningsdiskussioner och systematisk sambedömning av nationella prov, men att de inte har ett gemensamt arbete med tolkning av ämnesplan och planering av undervisning och bedömnings-uppgifter. Granskningen visar att en ny lärare som börjat under läsåret inte haft någon mentor och inte heller har haft någon övergripande planering för kursen. Läraren saknade dessutom kunskap om ett digitalt system skolan använder för att samla bedömnings-underlag. Det framgår vidare att lärarna i sin värdering av bedömningsunderlagens giltighet och tillförlitlighet har upplevt att nationella provet inte utgör ett fullt tillförlitligt underlag vid betygssättning. Lärarna ser flera skäl till det, bland annat att det förekommer att elever har satt i system att inte delta i nationella provet då de har resultat från liknande uppgifter som genomförts under kursen. Enligt gymnasieförordningen syftar de nationella proven till att stödja betygssättningen², och lärarna behöver därför arbeta för att nationella provet ska fungera bättre som ett av de underlag som används för beslut om betyg.

I Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning betonas att lärares samsyn kring vad som är väsentliga kunskaper i ett ämne är en utgångspunkt för ämnesdidaktiskt välgrundade val. Gemensamma diskussioner om hur styrdokumenten implementeras i planeringen kan därför bidra till att lärarna utvecklar en samsyn kring hur hela ämnes-planen kan användas i såväl undervisning som bedömningsuppgifter. Det är viktigt att nyanställda lärare så snabbt som möjligt får möjlighet att vara med i sådana samman-hang. I dessa samtal kan lärarna med fördel diskutera hur kursens undervisning och bedömningstillfällen kan läggas upp för att lärarna ska få en bred, varierad och tillräcklig bild av elevernas kunskaper där nationella provet blir ett mer tillförlitligt underlag för betygssättning.

¹ Skolverket (2018) *Betyg och betygssättning*. Skolverkets allmänna råd

² Gymnasieförordning (2010:2039) 8 kap. 3 §

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 21 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10213) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Olivia Öberg, projektledare Karin Lindqvist och kvalitetssäkrande jurist Charlotte Rudebeck deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattande

Signerat av: Gabriel Brandström

X Roger Thuring

Föredragande

Signerat av: Roger Thuring

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-gymnasieprogram--fokus-pa-svenska/>

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

3 kap. 16 § 1-2 st.

Beslut om betyg

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

8 kap. 2 §

Kunskapskrav ska finnas för betygen A-E.

Kraven för betygen A, C och E ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Kunskapskravet för betyget D innebär att kraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kravet för betyget B innebär att även kraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

8 kap. 3 §

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen.

8 kap. 3 a §

Nationella prov ska användas i de kurser som anges i 3 b §.

När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl.

8 kap. 3 b §

Nationella prov ska användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2.

Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder.

2011 års läroplan för gymnasieskolan, Lgy 11, (SKOLFS 2011:144)

Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande

"Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former - såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen."

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

I avsnittet uppställs ett antal riktlinjer och för läraren gäller att denne bl.a. ska

- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

I detta kapitel anges bland annat riktlinjer för läraren, exempelvis ska läraren redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vidare anges att läraren vid betygssättningen ska

- utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs,
- beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, och
- utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

"Betygssättning är beslut som typiskt sett har rättsverkan för eleven. Betygen kan ha en avgörande betydelse för elevens framtid, eftersom de har en direkt koppling till urvals- och behörighetsbestämmelser. Betygssättningen innebär därmed myndighetsutövning. Det är av stor vikt att elever ska känna att de har fått visa sina kunskaper och blivit rättvist bedömda. Att betygen måste vara rättvisa och likvärdiga är därför en självklarhet." (s.297)

"Betyg och bedömning är starkt förknippade med varandra. Bedömning behöver ständigt göras för att utvärdera hur lärandet sker mot uppställda mål och kunskapskrav. Den kunskapssyn som kommer till uttryck i läroplaner och andra styrdokument utgår ifrån att det sker en bedömning som grundar sig på observationer, samtal, elevarbeten, projekt- och grupparbeten samt enskilda uppgifter. Bedömningen syftar till att identifiera elevens kunskaper för att beskriva starka och svaga sidor och ge ett bra underlag för att planera elevens fortsatta utveckling. Betygen ska visa i vilken utsträckning eleven har uppnått de nationellt uppställda kunskapskraven och även visa kvaliteten i kunskaperna. Nationella ämnesprov och andra prov är därvid en del av bedömningsunderlaget." (s.298)